

Dr hab. Ilona Dobosiewicz, prof. UO
Uniwersytet Opolski
Wydział Filologiczny
Instytut Filologii Angielskiej

AUTOREFERAT

1. Dane podstawowe:

- Imię i nazwisko: Ilona Dobosiewicz
- Miejsce i data urodzenia: Opole, 16 lipca 1955
- Ukończone studia wyższe: Uniwersytet Wrocławski, filologia angielska; studia magisterskie (Master of Arts), Illinois State University, Normal, Il. USA, studia doktoranckie, Illinois State University, Normal, Il. USA.
- Posiadane stopnie naukowe:
 - a) Stopień doktora nauk humanistycznych nadany przez Radę Illinois State University dnia 8 maja 1993 roku, tytuł rozprawy: *Redefining Womanhood: Multiple Roles of Female Relationships in Jane Austen's Novels (Redefiniując kobiecość: Różnorakie role relacji między kobietami w powieściach Jane Austen)*.
Promotor: prof. Victoria Frenkel Harris
Recenzenci: prof. Richard Dammers, prof. Charles Harris, prof. William Morgan.
 - b) Stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych nadany przez Radę Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Opolskiego dnia 14 października 2004 roku, tytuł rozprawy: *Ambivalent Feminism: Marriage and Women's Social Roles in George Eliot's Works (Ambiwalentny feminizm: Matężństwo i społeczne role kobiet w utworach George Eliot)*.
Recenzenci w przewodzie habilitacyjnym: prof. dr hab. Alina Szala, prof. dr hab. Wojciech Kalaga, dr hab. Andrzej Ciuk, prof. UO.

- Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:
 - a) Asystent, Instytut Filologii Angielskiej, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Opolu, 1.10. 1983 - 30.09.1987.
 - b) Graduate Teaching Assistant, English Department, Illinois State University, Normal, USA, 1.10. 1987 – 8.05.1993.
 - c) Post-doctoral Fellow, English Language Institute, Illinois State University, Normal, USA, 9.05. 1993 – 9.08.1993.
 - d) Od 1.10.1993 – Instytut Filologii Angielskiej Uniwersytetu Opolskiego; obecnie zajmowane stanowisko: profesor nadzwyczajny UO.

2. Osiągnięcia naukowe

- Przed habilitacją

Ukończyłam filologię angielską na Uniwersytecie Wrocławskim; moja praca magisterska, przygotowana pod kierunkiem dr. Juliusza Palczewskiego dotyczyła obrazów wsi angielskiej w twórczości Johna Galsworthy'ego. Była ona wynikiem mojego zainteresowania realistyczną powieścią angielską. W październiku 1983 podjęłam pracę w Instytucie Filologii Angielskiej ówczesnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu (obecnie Uniwersytet Opolski), co stworzyło mi szansę pogłębiania tych zainteresowań poprzez m.in. uczestnictwo w zebraniach naukowych Zakładu Literatury Angielskiej. W 1987 otrzymałam stypendium z English Department na Illinois State University, gdzie odbyłam studia w programie Master of Arts oraz studia doktoranckie, których uwieńczeniem była obrona pracy doktorskiej *Redefining Womanhood: Multiple Roles of Female Relationships in Jane Austen's Novels*. Twórczość Jane Austen – jednej z najwybitniejszych powieściopisarek angielskich fascynowała mnie już wcześniej i poświęciłam jej mój pierwszy artykuł naukowy analizujący sztukę narracji w powieści *Emma*, "Jane Austen's Narrative Art in *Emma*", który ukazał się w Zeszytach Naukowych Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu, *Filologia Angielska* 4, w 1989 roku.

Studia doktoranckie w USA odbywałam w czasie rozkwitu krytyki feministycznej i feministycznej teorii literatury, co nie pozostało bez wpływu na moje zainteresowania badawcze, zwłaszcza że miałam okazję uczestniczyć w wykładach gościnnych

prowadzonych przez wybitną filozofkę feministyczną Donnę Haraway oraz zetknęłam się z tekstami krytycznymi Elaine Showalter i Niny Auerbach, których prace pomogły mi stworzyć teoretyczne podwaliny doktoratu. W swej pracy doktorskiej, której rozszerzona wersja pt. *Female Relationships in Jane Austen's Novels: A Critique of the Female Ideal Propagated in 18th Century Conduct Literature* ukazała się drukiem w 1997 roku nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Opolskiego, zaproponowałam odczytanie powieści Jane Austen (*Northanger Abbey*, *Sense and Sensibility*, *Pride and Prejudice*, *Mansfield Park*, *Emma*, i *Persuasion*) w kontekście osiemnastowiecznego ideału kobiecości konstruowanego przez popularne wówczas podręczniki dobrych obyczajów dla kobiet (conduct manuals) *Sermons to Young Women* autorstwa Jamesa Fordyce'a i *Enquiry into the Duties of the Female Sex* pióra Thomasa Gisborne'a. Postawiłam w pracy tezę, że sposób, w jaki Jane Austen przedstawiała relacje między kobietami: związki pomiędzy matką i córką, związki pomiędzy siostrami oraz kobiece przyjaźnie, może być postrzegany jako krytyczny wobec patriarchalnej ideologii kobiecości. W literaturze krytycznej dotyczącej Jane Austen istnieje spór na temat poglądów społecznych pisarki, zwłaszcza dotyczących ról kobiet: wielu badaczy uważało Austen za pisarkę konserwatywną, aprobującą zastany porządek społeczny, lecz w ostatnich dekadach dwudziestego wieku zaczęły pojawiać się prace, które ten konserwatyzm kwestionują, dostrzegając w jej tekstach elementy krytyczne zwłaszcza wobec ról, jakie patriarchalne społeczeństwo przypisuje kobietom. Recenzenci rozprawy doktorskiej uznali, że dostarcza ona istotnych argumentów zwolennikom poglądu, że Austen nie jest pisarką konserwatywną, gdyż istotne znaczenie relacji między kobietami dla rozwoju tożsamości bohaterek jej powieści i ich samorealizacji kwestionuje normatywny ideał kobiecości zorientowanej na relacje z mężczyznami, który wyłania się z podręczników dobrych obyczajów. Podkreślili też nowatorstwo odczytania powieści Austen poprzez często marginalizowane w tradycyjnych opracowaniach relacje między kobietami i zwrócili uwagę na interesujące wykorzystanie w pracy tekstów podręczników dobrych obyczajów, do których rzadko sięgają badacze twórczości Jane Austen.

Moje zainteresowania literaturą tworzoną przez kobiety, ich problematyczną obecnością w kanonie literatury anglojęzycznej oraz dialogiem z tradycją, którego

przejawem jest m.in. intertekstualność, znalazły wyraz w moich artykułach naukowych poświęconych utworom poetek Anne Bradstreet, Felicii Mitchell i Mony van Duyn. Analizowałam również obrazy kobiet w tekstach tworzonych przez mężczyzn (D.G. Rossetti, D.H. Lawrence). Jednak w centrum uwagi pozostawała nadal proza brytyjska dziewiętnastego wieku. Jest to okres ożywionej debaty na temat zmieniających się ról kobiet, odzwierciedlonej w wielu esejach i powieściach realistycznych powstałych zwłaszcza w czasie panowania królowej Wiktorii. Jedną z najbardziej aktywnych wiktoriańskich pisarek uczestniczących w tej debacie była Eliza Lynn Linton, której kontrowersyjne poglądy na kwestię kobiecą przedstawiłam w artykule pt. "Eliza Lynn Linton's 'The Girl of the Period:' The Voice of Victorian Antifeminism".

Najważniejszym tematem badawczym stała się dla mnie twórczość George Eliot – jednej z najwybitniejszych pisarek wiktoriańskich, wypowiadającej się na temat społecznych ról kobiet w swoich esejach i powieściach i poezji, której poświęciłam artykuły oraz monografię pt. *Ambivalent Feminism: Marriage and Women's Social Roles in George Eliot's Works* (Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego 2003). Praca analizuje modele małżeństwa i społecznych ról odgrywanych przez kobiety w celu głębszego zrozumienia stosunku George Eliot do dominującej w epoce wiktoriańskiej ideologii kobiecości oraz jej podejścia do feminizmu, którego początki zbiegają się w czasie z początkami jej kariery pisarskiej. Analiza postaw postaci kobiecych szczególnie wobec małżeństwa pojmowanego nie tylko jako związek, który zapewnia uczuciowe spełnienie, ale jako obszar wyzwań moralnych i narzuconych społecznych ograniczeń prowadzi do wniosku, że George Eliot może być uważana za feministkę ambiwalentną o tzw. orientacji relacyjnej. Eliot wyznaje organiczną wizję społeczeństwa, i nie chce w sposób radykalny zakłócać porządku społecznego poprzez całkowite odrzucenie społecznie usankcjonowanych ról kobiet i mężczyzn. Jednocześnie jest świadoma ograniczeń, jakie nakłada na kobiety myślenie ortodoksyjnie patriarchalne i dlatego domaga się stworzenia im możliwości rozwoju intelektualnego poprzez zapewnienie odpowiedniego wykształcenia. Dowodzę, że sposób, w jaki George Eliot traktuje postaci kobiece, wyrasta z jej przekonania, że tradycyjne kobiece cnoty przyczyniają się do zmiany społeczeństwa na lepsze. Takie cechy, jak uczuciowość, współczucie, uczucia macierzyńskie, czułość, skłonność do

wyrzeczeń i chęć pomagania innym, stają się źródłem siły jej bohaterek. Feminizm George Eliot, aczkolwiek ambiwalentny, manifestuje się poprzez waloryzację kobiecego doświadczenia i docenianie wartości tradycyjnie kojarzonych z kobiecością.

Po obronie pracy doktorskiej odbyłam trzymiesięczny staż podoktorski na Illinois State University, w czasie którego prowadziłam kursy z literatury angielskiej i amerykańskiej oraz brałam udział w tzw. *grading sessions*, których celem było wypracowanie wspólnych standardów oceny prac studentów. Doświadczenia skłoniły mnie do refleksji dotyczących nauczania literatury na poziomie uniwersyteckim. Swoje przemyślenia przedstawiłam w dwóch artykułach: "The Place of Contemporary Literary Theory in an Introductory Course at an American University." (Poznań, 1994) oraz "The Study of Literature: Teaching Conflict and Variety" (Kraków, 2002; współautor: Stankomir Niciejca)

Na mój dorobek naukowy przed uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego składają się dwie monografie: *Female Relationships in Jane Austen's Novels: A Critique of the Female Ideal Propagated in 18th Century Conduct Literature* (Opole 1997) i *Ambivalent Feminism: Marriage and Women's Social Roles in George Eliot's Works* (Opole 2003), szesnaście artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie i monografiach wielo-autorskich, jeden artykuł naukowy, którego byłam współautorem, oraz książka pt. *Crossing the Borders: English Studies at the Turn of the Century* (Opole, 1998), której byłam współredaktorem. Ponadto prezentowałam wyniki swoich badań na ośmiu konferencjach (dwie konferencje w USA; sześć konferencji międzynarodowych organizowanych w Polsce).

- Po habilitacji

Twórczość George Eliot pozostała jednym z ważnych obszarów moich zainteresowań badawczych, ale skoncentrowałam się na eksploracji poglądów wiktoriańskiej pisarki na tzw. kwestię żydowską. Status społeczny Żydów w wiktoriańskiej Anglii, problemy związane z ich polityczną emancypacją i kulturową asymilacją to bardzo istotne tematy podejmowane przez wielu dziewiętnastowiecznych pisarzy zaangażowanych kształtowaniem się brytyjskiej tożsamości narodowej, domagające się zarówno historycznego opisu i refleksji

krytycznej. Rozszerzyłam zatem pole swych poszukiwań, analizując sposoby reprezentowania Żydów w utworach George Eliot a także Anthony'ego Trollope'a, czemu poświęciłam trzy artykuły: "George Eliot's Challenge to Victorian Antisemitism in *Daniel Deronda* and 'The Modern Hep! Hep! Hep!'" (Katowice 2007); "Beyond the Stereotype: Anthony Trollope's Representations of Jewish Characters in *Nina Balatka*" (Warszawa 2010) oraz "Judaism and the Jewish Actress in George Eliot's *Daniel Deronda*" (Warszawa 2012). Uznałam, że w swych badaniach nie mogę ograniczać się jedynie do dzieł pióra pisarzy angielskich, którzy patrzyli na społeczność żydowską z zewnątrz, nie będąc jej członkami, ale powinnam zapoznać się również z dziełami literackimi tworzonymi przez dziewiętnastowiecznych pisarzy angielskich pochodzenia żydowskiego, co doprowadziło mnie do Amy Levy – autorki, która podjęła otwartą polemikę z wyidealizowanym wizerunkiem Żydów wyłaniającym się z utworów George Eliot, krytykując zwłaszcza powieść *Daniel Deronda*, podziwianą przez wielu czytelników pochodzenia żydowskiego za bardzo pozytywne przedstawienie postaci żydowskich i rodzącego się syjonizmu.

Amy Levy (1861-1889) to fascynująca postać i zdecydowanie warta pogłębionej krytycznej uwagi anglo-żydowska poetka, powieściopisarka i eseistka, ciesząca się dużym uznaniem za życia, lecz zapomniana po swej przedwczesnej samobójczej śmierci. W ostatnich dekadach daje się zauważyć renesans zainteresowania jej twórczością, skutkujący krytycznymi wydaniami jej powieści oraz procesem digitalizacji jej wierszy w ramach Indiana University Digital Library Program. Twórczość Levy przyczyniła się do ukształtowania tzw. żydowskiej literatury rewolty¹ przeciwko apologetycznej tradycji, która dominowała w dziełach pisarzy anglo-żydowskich we wczesnej epoce wiktoriańskiej. W swych artykułach publikowanych w anglojęzycznej prasie żydowskiej Levy wzywała do realistycznego a jednocześnie krytycznego przedstawiania złożonej kwestii żydowskiej tożsamości, zaś w swej twórczości literackiej przeciwstawiała się stereotypowymi reprezentacjom

¹ Bryan Cheyette, *From Apology to Revolt: Benjamin Farjeon, Amy Levy and the Post-emancipation Anglo-Jewish Novel, 1880-1900*, 1985.

żydowskiej tożsamości obecnym zarówno w dziełach pisarzy niebędących Żydami jak i samych Żydów.

Teksty autorstwa Levy to nie tylko utwory o znacznych wartościach estetycznych, ale również znaczące dokumenty kulturowe, które odsłaniają zarówno napięcia pomiędzy poglądami mniejszości, a poglądami głównego nurtu, jak i strategie używane przez mniejszość, aby uzyskać głos w ramach istniejących sieci relacji władzy. Poświęciłam twórczości Amy Levy trzy artykuły (dwa z nich ukazały się w Polsce, a jeden w czasopiśmie *Revista AngloSaxonica* wydawanym w Lizbonie) i pierwszą w Polsce monografię pt. *Borderland: Jewishness and Gender in the Works of Amy Levy* (Opole, 2016). Przedstawiam w niej życie tej angielskiej Żydówki z wiktoriańskiej klasy średniej, osadzone w kontekstach społecznych, kulturowych i zawodowych; analizuję reprezentacje hybrydycznych tożsamości żydowskich w jej utworach prozą – powieściach, opowiadaniach i esejach – w kontekście debat o pozycji Żydów w społeczeństwie wiktoriańskim; badam w jaki sposób koncepcja Nowej Kobiety wpłynęła na obrazy kobiet w przestrzeni miejskiej konstruowane przez Amy Levy oraz interpretuję jej wiersze, zwracając szczególną uwagę na sposoby, w jakie autorka wpisuje się we współczesne jej dyskursy etniczności, płci kulturowej i seksualności. Ponadto omawiam recepcję jej utworów i reakcję społeczności żydowskiej na nierzadko obrazoburcze reprezentacje postaci Żydów tworzone przez Amy Levy. Dzięki kwerendzie bibliotecznej w British Library w Londynie udało mi się dotrzeć do publikowanych w dziewiętnastowiecznej prasie brytyjskiej recenzji i artykułów pośmiertnych, które dowodzą, że twórczość Levy była przedmiotem ożywionej debaty zarówno w prasie żydowskiej (np. *Jewish Chronicle*) jak i w publikacjach głównego nurtu (np. *The Pall Mall Gazette*). Odczytuję teksty Levy poprzez pryzmat liminalności, w znaczeniu jakie nadali jej antropologowie Arnold van Gennep i Victor Turner. Liminalność jest zatem pojmowana jako stan zawieszenia, niepewności a także przejściowości i przemiany, której skutkiem może być rozwój, lecz także alienacja. Postuluję, że Amy Levy to postać na swój sposób liminalna, plasująca się w obszarze pomiędzy kulturą żydowską, wobec której pozostaje krytyczna, a głównym nurtem kultury angielskiej, niepoddająca się stereotypowym rolom przewidzianym dla kobiet przez jej społeczność. Pokazuję, w

jaki sposób jej własna liminalność wpływa na kształtowanie postaci w jej utworach: często tworzy ona hybrydyczne tożsamości funkcjonujące w obszarach granicznych pomiędzy różnymi kulturami.

Kwestie etniczności, „inności” jako konstruktu kulturowego, tożsamości kulturowej i wiążące się z nimi problemy marginalizacji pewnych grup społecznych, a także zagadnienia związane ze zmieniającymi się rolami kobiet są dla mnie centralne. W swych poszukiwaniach literaturoznawczych wychodzę z założenia, że dzieło literackie zakorzenione jest w warunkach swego powstania. Często wykorzystuję strategie charakterystyczne dla badań kulturowych, ponieważ podzielam przekonanie Stephena Greenblatta, że teksty literackie same w sobie są tekstami kulturowymi, gdyż „skutecznie wchłonęły w siebie wartości i konteksty społeczne”², jednak równie istotna jest dla mnie praktyka uważnej lektury tekstu literackiego (*close reading*). W moim dorobku można znaleźć artykuły poświęcone kwestiom produkowania znaczeń i konstruowania tożsamości kulturowej zwłaszcza przez grupy nienależące do głównego nurtu: “‘An Indian Walks in Me:’ Reclaiming Cherokee Identity in the Poetry of Marilou Awiakta” (Newcastle, 2007); “The Victorian Bourgeois Dream and Its Nightmare: The Undeserving Poor and the Prostitute” (Warszawa, 2008); “Victorian Race and Gender Politics in *Wonderful Adventures of Mrs. Seacole in Many Lands*” (Lublin, 2008) oraz “The Fallen Woman Raises Her Voice: Augusta Webster’s ‘A Castaway’ and Amy Levy’s ‘Magdalen’ as Constructions of Female Subjectivity” (Wrocław, 2009). W nurcie tożsamościowym mieści się również artykuł, w którym zajmuję się rolą lektury w języku polskim w kształtowaniu się poczucia polskości Ślązaków w dziewiętnastym wieku (“Reading in Polish and National Identity in Nineteenth-Century Silesia” Londyn, 2011; współautor: Liliana Piasecka).

Pozostając w kręgu literatury i kultury wiktoriańskiej nadal zwracam uwagę na intensywną debatę na temat kobiecej natury i miejsca kobiety społeczeństwie, badając różne rodzaje tekstów, zarówno dzieł literatury pięknej jak i artykułów publicystycznych i esejów zamieszczanych w wiktoriańskiej prasie, które tworzą wielogłosowy i wielowymiarowy dyskurs na temat ról społecznych kobiet, ich

² Greenblatt, Stephen. „Culture” w: *Critical Terms for Literary Studies*. Chicago 1995, str. 227.

dostępu do edukacji, profesji oraz ich uczestnictwa w życiu publicznym. Problematyce tej poświęciłam m.in. artykuły: “The Women of Langham Place: *The English Woman’s Journal* and the Making of a Feminist Community of Women” (Opole, 2007), „Od *Aniela Domowego Ogniska* do *Nowej Kobiety*. Kwestia kobieca w wiktoriańskiej Anglii” (Opole: 2014), “Victorian Women in the British Museum Reading Room” (Warszawa, 2016) oraz “Florence Nightingale as a Victorian Career Woman” (Warszawa, 2016). Interesuje mnie również kwestia przyjaźni pomiędzy kobietami jako wątku destabilizującego tradycyjną strukturę tzw. intrygi małżeńskiej (*marriage plot*), czego dowodem są artykuły dotyczące roli kobiecej przyjaźni w powieści Charlotte Brontë pt. *Shirley* (Opole, 2006) oraz przedstawieniu tejże przyjaźni w wiktoriańskich podręcznikach dobrych obyczajów, których adresatkami były czytelniczki wywodzące się z angielskiej klasy średniej (Kraków 2017). Ponadto zajmuję się różnymi formami literatury popularnej tworzonej przez kobiety w epoce wiktoriańskiej, publikując artykuły na temat powieści sensacyjnej autorstwa Mary Braddon (Newcastle 2010), opowieści o duchach pióra Margaret Oliphant (*Anglica Wratislaviensia* 2017), czy realistycznych powieści obyczajowych Elizabeth Gaskell (*Graat* 2010).

Warto zauważyć, że zmiany w konstruowaniu wiktoriańskiej kobiecości odzwierciedlone w tekstach z epoki wywarły istotny wpływ na postrzeganie męskości, dlatego niektóre moje artykuły stosują narzędzia analizy kulturowej do eksploracji nowych modeli męskości wyłaniających się w drugiej połowie dziewiętnastego wieku i ich tekstowych reprezentacji. Są to np.: „‘Każda z nich ma to, czego nie ma druga’: konstruowanie kobiecości i męskości w *Sezamie i Liliach* Johna Ruskina” (*Er(r)go*, 2006); czy “W stronę nowego modelu męskiej tożsamości: obrazy mężczyzn w *Dziwnych losach Jane Eyre* Charlotte Brontë.” (*Kwartalnik Opolski*, 2010). Powstały one w ramach kierowanego przeze mnie projektu badawczego *Konstrukcje męskości w literaturze wiktoriańskiej*, realizowanego w Instytucie Filologii Angielskiej. Interesowały mnie również praktyki i mechanizmy życia codziennego w wiktoriańskiej Anglii związane z nadużywaniem substancji psychoaktywnych, czemu poświęciłam artykuły “Dickens and Drink: A Voice for Moderation” (Lublin, 2013)

oraz "From Godfrey's Cordial to Opium Dens and Pipe Dreams: Opiate Use in Victorian England" (Frankfurt am Mein, 2014).

Nowe pole badawcze otworzyło się przede mną w 2011 roku, gdy zostałam zaproszona do udziału w międzynarodowym projekcie badawczym *The Reception of George Eliot in Europe* koordynowanym przez Elinor Shaffer (School of Advanced Study, University of London) i Catherine Brown (New College of the Humanities, London), który jest częścią monumentalnego przedsięwzięcia *The Reception of British and Irish Authors in Europe* finansowanego z grantów British Academy, The Arts and Humanities Research Board oraz The Modern Humanities Research Association. W trakcie The George Eliot Colloquium, które odbyło się w New College, University of Oxford w dniach 25-26 września 2011 i zgromadziło zaproszonych badaczy z 16 krajów, opracowaliśmy koncepcję monografii poświęconej europejskiej recepcji twórczości George Eliot i ustaliliśmy zasady opracowywania materiałów, które będą udostępnione w elektronicznej bazie danych. Monografia ukazała się w 2016 roku w Londynie nakładem renomowanego wydawnictwa Bloomsbury Academic. Mój wkład to obszerny rozdział pt. „The Reception of George Eliot in Poland”, zawierający informacje o wszystkich polskich przekładach utworów George Eliot oraz o wszystkich pracach krytycznych i popularno-naukowych poświęconych George Eliot, które ukazały się w Polsce oraz w czasopismach emigracyjnych w dziewiętnastym, dwudziestym i pierwszej dekadzie dwudziestego pierwszego wieku. Przedstawiam pozycję autorki *Młynu nad Flossą* w polskim kanonie literatury brytyjskiej, wyjaśniając w jaki sposób ukształtowały ją zarówno właściwości jej utworów jak i czynniki zewnętrzne. Wiele uwagi poświęcam kontekstowi historycznemu, pokazując jak polityczne zmiany zachodzące w Polsce od okresu zaborów do upadku komunizmu wpływały na polski odbiór dzieł brytyjskiej pisarki. Podczas kwerendy w Bibliotece Narodowej w Warszawie i w Bibliotece Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie udało mi się odnaleźć kompletnie dziś zapomniany i nieopisany do tej pory w żadnym opracowaniu krytycznym anonimowy przekład powieści *Romola*, który ukazał się w latach dwudziestych XX wieku pod tytułem *Romola: Noce florenckie*. Uczestniczyłam również w opracowaniu bazy danych zawierającej pełne informacje bibliograficzne m.in. o wszystkich polskich przekładach utworów George Eliot oraz

poświęconych jej opracowaniach krytycznych, a także przygotowałam materiały, które znalazły się w europejskiej osi czasu uwzględniającej wszystkie teksty dotyczące George Eliot opublikowane w Europie w XIX, XX i pierwszej dekadzie XXI wieku. Dzięki kontaktom nawiązanym podczas uczestnictwa w projekcie zostałam zaproszona do udziału w pracach międzynarodowego zespołu badaczy koordynujących europejskie obchody dwusetnej rocznicy urodzin George Eliot w 2019 roku.

Kontynuuję badania dotyczące recepcji dzieł dziewiętnastowiecznych pisarzy brytyjskich w Polsce: w lipcu 2017 wygłosiłam referat na temat wczesnej recepcji pisarstwa Roberta Louisa Stevensona w Polsce na konferencji *Robert Louis Stevenson: New Perspectives*, która została zorganizowana w Edynburgu przez The Centre for Literature and Writing Edinburgh Napier University i Robert Louis Stevenson Society. Rozszerzona wersja referatu ma się ukazać w 14. edycji brytyjskiego czasopisma *Journal of Stevenson Studies*. Badania recepcyjne i towarzysząca im refleksja komparatystyczna stwarzają okazję propagowania za granicą wiedzy o polskiej historii i kulturze, co przynosi mi dodatkową satysfakcję.

Moja aktywność naukowa po habilitacji obejmuje współredakcję naukową czterech tomów zbiorowych, w tym trzech z tematycznej serii *Readings in English and American Literature* (współredaktor: Jacek Gutorow). Jestem redaktorem prowadzącym sekcji literaturoznawczej wydawanego od 2013 czasopisma naukowego *Explorations: A Journal of Language and Literature* (lista B czasopism punktowanych MNiSW, pozycja 527). Wielokrotnie recenzowałam artykuły naukowe zamieszczone w czasopismach o zasięgu międzynarodowym, takich jak *Anglica: International Journal of English Studies*, *Avant. Trends in Interdisciplinary Studies*, *Acta Philologica*, *Studia Slavica*, *Text Matters*, czy *Anglica Wratislaviensia*. Ponadto sporządziłam recenzje wydawnicze trzech monografii habilitacyjnych, czterech książek i licznych artykułów, które ukazały się w tomach zbiorowych wydanych w Polsce i w Wielkiej Brytanii.

Jestem członkiem zagranicznego stowarzyszenia naukowego British Association for Victorian Studies.

Mój dorobek po habilitacji stanowi trzydzieści siedem pozycji. Są to: jedna monografia, siedem artykułów w czasopismach punktowanych (w tym dwa czasopisma zagraniczne: *Revista AngloSaxonica* – Portugalia; *Graat* – Francja), jedna recenzja książki opublikowana w czasopiśmie naukowym, dwadzieścia cztery artykuły (współautorem jednego z nich jest Liliana Piasecka) w monografiach wieloautorskich. Cztery monografie zostały wydane w Wielkiej Brytanii a jedna w Niemczech. Ponadto byłam współredaktorem naukowym i współautorem wstępów czterech monografie wielo-autorskich. Wyniki swoich badań przedstawiałam również w formie referatów wygłoszonych na dwudziestu konferencjach naukowych o zasięgu międzynarodowym (w tym trzy w Wielkiej Brytanii i jedna w Portugalii).

3. Osiągnięcia w zakresie opieki naukowej i kształcenia kadry

- Byłam promotorem w trzech przewodach doktorskich zakończonych nadaniem przez Radę Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Opolskiego stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa:
 - a) mgr Marleny Marciniak, *Towards a New Type of Masculinity: The Ideal of Gentlemanly Masculinity in Victorian Literature and Culture*, data nadania stopnia: 9 czerwca 2011.
 - b) mgra Sławomira Kuźnickiego, *The Changing Roles of Science, Women and Religion in Margaret Atwood's Speculative Fiction*, data nadania stopnia: 9 lipca 2015.
 - c) mgr Barbary Braid, *Functions of Female Insanity Motifs in Selected Victorian and Neo-Victorian Novels*, data nadania stopnia 13 lipca 2017.
- Jestem promotorem w otwartym przewodzie doktorskim:
 - a) mgr Aleksandry Krajewskiej (przewód doktorski został otwarty na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Opolskiego 24 września 2015 roku; temat rozprawy doktorskiej: *Emerging Models of Working-class Masculinity in Selected Workers' Autobiographies and Condition-of-England Novels*).
- Byłam recenzentem w trzech przewodach habilitacyjnych:

- a) recenzja dorobku oraz rozprawy pt. *Przestrzeń kobiety w chrześcijańskiej koncepcji Boga* w postępowaniu habilitacyjnym dr Marty Zajac; Uniwersytet Śląski, kolokwium habilitacyjne odbyło się 10.12.2013
- b) recenzja dorobku oraz rozprawy pt. „*To be that self which one truly is*”: *Search for Identity in Women's Madness Narratives* w postępowaniu habilitacyjnym dr Katarzyny Szmigiero; Uniwersytet Łódzki, 28.02.2014
- c) recenzja dorobku oraz rozprawy pt. *Lacework or Mirror? Diary Poetics of Frances Burney, Dorothy Wordsworth and Mary Shelley* w postępowaniu habilitacyjnym dr Magdaleny Ozarskiej; Uniwersytet Warszawski, 12. 09.2014.
- Sporządzałam opinie **jako członek komisji habilitacyjnej w dwóch przewodach**:
 - a) dr Marzeny Kubisz – Uniwersytet Śląski, 24 lutego 2015
 - b) dr Katarzyny Więckowskiej – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu 12 maja 2015.
- Byłam recenzentem **ośmiu rozpraw doktorskich**:
 - a) mgra Stankomira Nicieji, *Kulturowy fenomen Thatcheryzmu i jego reprezentacje we współczesnej powieści brytyjskiej*, Uniwersytet Opolski, 7 lipca 2005
 - b) mgr Katarzyny Smyczyńskiej, *The World According to Bridget Jones: Discourses of Identity in Chic Lit Fictions*, Uniwersytet Śląski, 20 grudnia 2005
 - c) mgr Małgorzaty Milczarek, *Writing against the closure: Genre, time and space in New Woman fiction*, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, 30.10.2009
 - d) mgr Magdaleny Nowackiej, *Obraz rodziny na tle przemian społeczno-kulturowych w Wielkiej Brytanii okresu powojennego w wybranych utworach współczesnej literatury dziecięcej i młodzieżowej z lat 1970-2000*, Uniwersytet Łódzki, 17 czerwca 2011
 - e) mgr Agnieszki Kaczmarek, *Siostrzyczka śmierć: Kres we „Wściekłości i wrzasku” Williama Faulknera*, Uniwersytet Opolski, 14 lipca 2011
 - f) mgr Anny Gutowskiej, *The Role of Popular Literature Conventions in George Eliot's Fiction*, Uniwersytet Warszawski, 6 grudnia 2011
 - g) mgr Magdaleny Mączyńskiej pt. *Zasłona między światami: Koncepcje sfery sacrum, profanum i sfery infernalnej jako odzwierciedlenia pojęcia dobra i zła w*

pracach J.R.R. Tolkiena, Marion Zimmer Bradley i Philipa Pullmana,
Uniwersytet Opolski, 12 listopada 2015

h) mgr Justyny Jajszczok pt. *The Parasite and Parasitism in Victorian Science and Literature*, Uniwersytet Śląski, 20 czerwca 2017.

- Pod moim kierunkiem powstało ponad dziewięćdziesiąt prac magisterskich oraz ponad 30 prac licencjackich; byłam recenzentką ponad 60 prac magisterskich. Regularnie prowadzę seminaria magisterskie oraz cykl wykładów monograficznych dla doktorantów na studiach trzeciego stopnia *PhD Programme in English Language and Literature* poświęcony literaturze tworzonej przez kobiety.
- Dwukrotnie byłam jurorem w konkursie PASE Young Scholar Award, organizowanym przez Polish Association for the Study of English, gdzie nagradzane były najlepsze prace naukowe młodych naukowców – filologów angielskich. Ponadto na zlecenie The Corbridge Trust Scholarship Committee (University of Cambridge) sporządziłam opinię w sprawie przyznania stypendium na badania archiwalne na Uniwersytecie Cambridge dr Annie Gutowskiej.
- W ramach program Erasmus i Erasmus Plus prowadziłam wykłady gościnne dla studentów Universitat de les Illes Balears oraz Universidad Politecnica de Madrid (Hiszpania) oraz seminarium dla doktorantów na Uniwersytecie Padewskim (Włochy). Ponadto prowadziłam zajęcia z języka angielskiego dla studentów Nord-Trondelag University College w Levanger (Norwegia) w ramach International Week (wyjazd finansowany z grantu Norweskiego Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego).

4. Działalność popularyzująca naukę

- **Przed habilitacją**
Wielokrotnie brałam udział w pracach komisji egzaminacyjnej okręgowej Olimpiady Języka Angielskiego.
- **Po habilitacji**
W latach 2005-2012, jako prodziekan wydziału, aktywnie uczestniczyłam w dniach otwartych dla uczniów szkół średnich Opolszczyzny, organizowanych na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Opolskiego. Ponadto popularyzuję naukę poprzez

prowadzenie wykładów z historii, literatury i kultury Wielkiej Brytanii i Irlandii dla uczniów szkół średnich w Opolu (III Liceum Ogólnokształcące) i w Nysie (Liceum Carolinum; Diecezjalne Liceum Humanistyczne). Zorganizowałam i prowadziłam spotkanie z prof. Iowertem Prothero, Honorary Reseach Fellow na University of Manchester, w ramach wykładów otwartych na Wydziale Filologicznym UO.

5. Działalność organizacyjna

• Przed habilitacją

W latach 1996-2001 pełniłam funkcję Kierownika Zakładu Literatury Angielskiej Instytutu Filologii Angielskiej, zaś w latach 2002-2005 byłam Zastępcą Dyrektora IFA ds. dydaktyki oraz Instytutowym Koordynatorem ECTS. Zostałam również powołana do dwóch ciał ogólnouczelnianych: w latach 1999-2002 byłam członkiem Rady Bibliotecznej; w latach 2002-2005 uczestniczyłam w pracach Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów. Ponadto byłam współorganizatorem konferencji *Crossing the Borders: English Studies at the Turn of the Century*, która odbyła się w 1998 w dwudziestą rocznicę powstania opolskiej anglistyki.

• Po habilitacji

W maju 2005 roku zostałam wybrana Prodziekanem ds. kształcenia i studentów Wydziału Filologicznego. Funkcję tę sprawowałam przez dwie kadencje, do 30 sierpnia 2012 roku. Był to dla mnie okres bardzo intensywnej i czasochłonnej pracy organizacyjnej, gdyż do moich obowiązków należały nie tylko wszystkie sprawy studenckie jednego z najliczniejszych wtedy wydziałów Uniwersytetu Opolskiego, ale również koordynowanie wprowadzania Krajowych Ram Kwalifikacji na Wydziale Filologicznym (uczestniczyłam w tym celu w licznych szkoleniach organizowanych przez Zespół Ekspertów Bolońskich) oraz przewodniczenie pracom Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia i sporządzanie semestralnych sprawozdań dotyczących jakości kształcenia w jednostkach Wydziału Filologicznego, które przedstawiałam członkom Rady Wydziału. Ponadto byłam Wydziałowym Koordynatorem ECTS, co wiązało się z zatwierdzaniem i zaliczaniem programów studiów odbytych przez studentów Wydziału Filologicznego na

zagranicznych uczelniach partnerskich. W latach 2005-2012 pełniłam również funkcję Wydziałowego Koordynatora Programu Mobilności Studentów MOST.

Przez dwie kadencje (2005-2012) byłam członkiem Senackiej Komisji ds. Kształcenia. Zostałam również powołana do dwóch komisji rektorskich: w latach 2005-2008 byłam członkiem Rektorskiej Komisji Budżetowej, a w latach 2005-2012 uczestniczyłam w pracach Rektorskiej Komisji ds. Regulaminu Studiów. Uczestniczyłam też w pracach zespołu przygotowującego raport samooceny Wydziału Filologicznego, który w maju 2012 został poddany ocenie instytucjonalnej Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

W latach 2012-2016 brałam aktywny udział w pracach zespołów opracowujących programy kształcenia na nowych kierunkach studiów oferowanych na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Opolskiego. Są to: English in Public Communication – studia I stopnia prowadzone w Instytucie Filologii Angielskiej; interdyscyplinarny program Applied Gender Studies – studia II stopnia, prowadzone wspólnie przez IFA i Instytut Socjologii; PhD Programme in English Language and Literature – studia doktoranckie w języku angielskim.

Od 1 października 2016 pełnię funkcję Kierownika Studiów Doktoranckich PhD Programme in English Language and Literature.

6. Nagrody i wyróżnienia:

- Nagrody indywidualne JM Rektora Uniwersytetu Opolskiego w latach 2005 i 2009.
- Nagroda zespołowe JM Rektora Uniwersytetu Opolskiego w 2006 (III stopnia).
- Nagrody zespołowe JM Rektora Uniwersytetu Opolskiego w 2007, 2008, 2010 (II stopnia).
- Nagrody zespołowe JM Rektora Uniwersytetu Opolskiego w 2011 i 2012 (I stopnia).
- 2005 – Srebrny Krzyż Zasługi.
- 2012 – Złoty Medal za Długoletnią Służbę

Ilona Doban